

Muistio Vasemmistoliitto r.p.:n puoluerahoituksen tarkastamisesta ajalta 1.1. – 31.12.2023

Yleistä

Valtiontalouden tarkastusvirasto on puoluelain (10/1969) 9 e §:n 1 momenttiin perustuen tehnyt puoluerahoitusta koskevan tarkastuksen ennen vuotta 2023 rekisteröityihin puolueisiin ja eräisiin niiden piirijärjestöihin sekä lähiyhteisöihin. Eduskuntapuolueiden osalta tarkastus kohdistui ajanjaksoon 1.1. – 31.12.2023.

Tarkastuskohdekohtaiset havainnot annetaan muistiona kullekin 36 tarkastuskohteelle sekä asianomaiselle puolueelle. Kaikista muistioista koostettava kertomus annetaan vuonna 2025 eduskunnalle.

Tarkastuksen ovat suorittaneet johtava tilintarkastaja Johanna Kormu, johtava tilintarkastaja Pontus Londen, tarkastaja Elina Nordström, ylitarkastaja Hanna Surakka, johtava tilintarkastaja Minna Tyrväinen ja ylitarkastaja Malviina Vahtera. Tarkastusta on valvonut valvontapäällikkö Jonna Carlson.

Tarkastuskohteille on ilmoitettu tarkastuksesta 29.5.2024. Puolue on toimittanut pyydetyn ennakkomateriaalin, ja tarkastus toteutettiin Helsingissä 1.10.2024. Tarkastukseen osallistuivat Vasemmistoliitto r.p.:stä talous- ja hallintopäällikkö Elias Laitinen sekä puoluesihteerinä Anna Mäkipää.

Valtiontalouden tarkastusvirastolle toimitetut tilinpäätöstiedot

Puolueiden tuli toimittaa Valtiontalouden tarkastusvirastolle omat tilinpäätöstietonsa: tilinpäätös, toimintakertomus, tilintarkastuskertomus, erittely vaalikampanjan kuluista ja rahoituksesta, yhteenveto ajantasaisista ilmoituksista sekä puoluetukea koskeva tilitys valtionavustuksen käytöstä. Lisäksi puolueiden tuli toimittaa tarkastusvirastolle puoluetukipäätöksissä mainittujen piirijärjestöjen ja naisjärjestön sekä lähiyhteisöjen tilinpäätöstiedot.

Vasemmistoliitto r.p. on toimittanut vuodelta 2023 puolueen ja puoluetukipäätöksessä tarkoitettujen yhdistysten tilinpäätöstiedot puoluerahoitusvalvonnan järjestelmään.

Puoluetukea saavan puolueen ja avustuspäätöksessä tarkoitetun muun yhdistyksen tilintarkastajan on puoluelain 9 c §:n mukaan lausuttava tilintarkastuskertomuksessaan tilintarkastuslaissa säädetyn lisäksi 1) onko valtionavustuksen käytössä ja käyttöä koskevassa raportoinnissa noudatettu puoluelain säännöksiä ja avustuspäätöksen ehtoja; 2) onko noudatettu puoluelain säännöksiä tuesta ja tukea koskevista rajoituksista sekä vaalikampanjan kulujen ja rahoituksen ilmoittamisesta.

Vasemmistoliitto r.p.:n tilintarkastuskertomukseen vuodelta 2023 sisältyy puoluelain 9 c §:n edellyttämä lausuma.

Tiedot on toimitettu puoluelain mukaisesti.

Kirjanpidon menettelyt puolerahoituksen näkökulmasta

Tarkastuksen perusteella ei ilmennyt olennaista raportoitavaa puolueen kirjanpidon menettelyistä puolerahoituksen näkökulmasta.

Puolerahoitusta koskevat ajantasaiset ilmoitukset ja tukirajoitusten noudattaminen

Puoluelain 8 c §:n mukaan puolueen, puolueyhdistyksen ja puolueen lähiyhteisön saaman tuen määrästä ja sen antajasta ilmoitetaan Valtiontalouden tarkastusvirastolle, jos yksittäisen tuen tai useista samalta tukijalta saaduista suorituksista koostuvan tuen arvo on vähintään 1 500 euroa kalenterivuodessa (ajantasainen ilmoitus).

Vasemmistoliitto r.p. oli tehnyt ajantasaisia ilmoituksia vuodelta 2023 yhteensä 43 254,00 euron määrästä. Tarkastuksessa ei todettu muita tukia, joita olisi tullut ilmoittaa.

Puoluelain mukaisen valtionavustuksen käyttöä ja siirtämistä koskevat menettelyt

Vasemmistoliitto r.p. on raportoinut tarkastusvirastolle toimittamassaan vuoden 2023 valtionavustustilityksessään puoluelain 9 §:n mukaisen valtionavustuksen eli puoluetuen käytöstä ja siirtämisestä.

Puolue on vuonna 2023 saanut puoluetukea yhteensä 2 256 883,63 euroa. Puolue on tilityksensä mukaan siirtänyt puoluetukea piirijärjestöille rahana 60 008,04 euroa (2,6 %) ja naistoimintaan 176 239,77 euroa (7,8 %) sekä Kansan Uutiset Oy:lle 338 936,00 euroa ja Kansan Tahto Oy:lle 20 000,00 euroa. Lisäksi puolue kustantaa puoluetuesta valtionavustuksen siirtämissopimuksen mukaisesti piirijärjestöjen toiminnanjohtajien palkat ja siihen liittyvät kulut sekä muita kuluja, jolloin valtion talousarviossa ja valtionavustuspäätöksessä edellytetty viiden prosentin osuus myös piirijärjestöille täyttyy.

Puolueella ei ole omaa rekisteröityä naisjärjestöä. Puolueen naistoimintaan tarkoitettu valtionavustus näkyy puolueen valtionavustustilityksissä naisjärjestöille siirrettynä valtionavustuksena, jota seurataan puolueen kirjanpidossa omana kustannuspaikkana.

Puolue on tehnyt vuoden 2023 puoluetuen siirtämisestä valtionavustuslain 7 §:n mukaisesti sopimukset piirijärjestöjensä ja naisjärjestönsä sekä Kansan Uutiset Oy:n ja Kansan Tahto Oy:n kanssa.

Sopimukseen on kirjattu vanhentuneen lainsäädännön mukaisesti, että oikeusministeriö valvoo avustuksen käyttöä. Valvoja on Valtiontalouden tarkastusvirasto.

Puoluetukipäätökseen on kirjattu vuodesta 2023 alkaen, että valtionavustusta saavan tahon tulee varmistua, että mitään varoja tai taloudellisia resursseja ei mene suoraan eikä välillisesti pakoteluettelossa lueteltujen tahojen saataville tai hyödynnettäväksi. Tarkastusvirasto tiedusteli kaikilta puolueilta selvitystä siitä, miten ne ovat varmistuneet puoluetukeen lisättyjen ehtojen noudattamisesta.

Vasemmistoliitto r.p. toi ilmi tarkastuksessa, että pakoteasia on ollut esillä. Puolueella ei ole merkittäviä urakoita, joissa sen näkemyksen mukaan pakotteet tulisi huomioida. Yhteistyötä tehdään kotimaisten ja yleisesti tunnettujen tahojen kanssa Systemaattiseen seurantaan ryhdytään suurimpien yhteistyökumppanien kanssa. Lisäksi puolueen näkemyksen mukaan myös pankkien toiminta pakotteiden toimeenpanemiseksi vähentää riskejä sille, että taloudellisia resursseja menisi pakotelistatuille tahoille.

Tarkastusvirasto muistuttaa, että vastuu sopimuskumppaneita, alihankkijoita, siirron saajia, yhteistyökumppaneita ja edunsaajia koskevien pakotteiden selvittämisestä ja oikeellisuudesta on avustuksen saajalla. Toimittajan vakuutus ja valtionavustuksissa siirron saajan vakuutus eivät poista hankinnoissa

avustuksen saajan vastuuta, vaan avustuksen saajan on tarvittaessa pyydettävä lisäselvitystä asian varmistamiseksi. Valtionavustusta saavien tahojen on suositeltavaa arvioida niiden pakotteiden noudattamiseen liittyviä menettelyjä ja tarvittaessa tarkentaa toimenpiteitä, jotta niiden on mahdollista osoittaa luotettavasti noudattavansa valtionavustuspäätöksen (Valtioneuvoston päätös puoluelain 9 §:n mukaisen valtionavustuksen myöntämisestä puolueille) liitteen 2 avustusehtojen kohtaa 2.3

Tarkastus kohdistui myös kustannusyhtiö Kansan Uutiset Oy:lle siirretyn valtionavustuksen käytön valvontaan. Puoluetuen siirtämistä koskevassa sopimuksessa vuodelle 2023 on selvitetty avustusehdot viittauksella valtioneuvoston avustuspäätökseen. Avustuksen käytön valvonnasta on sopimukseen kirjattu, että mikäli avustuksen käyttäjä/vastaanottaja on muu kuin valtioneuvoston avustuspäätöksessä tarkoitettu yhdistys, sen on annettava puolueelle selvitys avustuksen käyttötarkoituksen mukaisesta käytöstä. Selvityksen on sisällettävä riittävät tiedot, jotta puolue pystyy laatimaan oman tilityksensä valtionavustuksen käytöstä puoluelain ja valtionavustuslain edellyttämällä tarkkuudella. Selvitykseen tulee liittää avustuksen käyttäjän/vastaanottajan tilinpäätös ja tilintarkastuskertomus, yhteenveto avustuksen käyttäjän/vastaanottajan toiminnasta sisältäen talousosion sekä toimintaosion sekä muut puoleen haluamat asiakirjat.

Kansan Uutiset Oy on toimittanut puolueelle tilinpäätöksensä tilikohtaisen tuloslaskelman ja taseen sekä yhtiön varsinaisen yhtiökokouksen pöytäkirjan. Tarkastuksessa ei tullut ilmi valtionavustuspäätöksen vastaista käyttöä edellä mainittujen asiakirjojen perusteella.

Tarkastuksessa ei tullut esiin muuta olennaista raportoitavaa.

Johanna Kormu
johtava tilintarkastaja

JAKELU Vasemmistoliitto r.p.